

[Udenrigsministeren]

Man kan så i den forbindelse rejse spørgsmålet, om ikke tiden snart er inde til at ophæve den restriktive visumpraksis, som Danmark sammen med andre nordiske lande har indført over for Sydafrika. Vi har på nordisk basis allerede foretaget visse lempelser af visumretningslinierne for at muliggøre kontakter, der kan fremme dialogen og demokratiseringsprocessen i Sydafrika, men fra dansk side administrerer vi fortsat visumpligten ganske restriktivt. Det er min opfattelse, at vi i fremtiden bør være mere lempelige bl.a. for også at muliggøre kontakter, der kan skabe grundlag for et samarbejde, når udviklingen i Sydafrika tilsiger det.

Endelig er der et specielt punkt, som vi efter regeringens opfattelse meget snart bør tage stilling til. Det drejer sig om enklaven Walvis Bay i Namibia. Walvis Bay er fortsat under sydafrikansk kontrol, idet der ikke i FN-planen for Namibias overgang til uafhængighed blev taget stilling til områdets fremtid. Namibias regering, der selvsagt betragter området som namibisk, har endnu ikke presset på for at få indledt forhandlinger med Sydafrika om spørgsmålet, men som situationen er i dag, falder Walvis Bay ind under vores sanktionslovgivning mod Sydafrika. Imidlertid er et stort antal namibiske firmaer blevet etableret i området og opererer derfra. Der er fra både en række danske og en række namibiske firmaer interesse for et samarbejde i Walvis Bay, og Namibias regering ser positivt på et sådant samarbejde.

Samhandelen med Walvis Bay eller danske investeringer i enklaven kan imidlertid ikke foretages, uden at sanktionslovgivningens gyldighedsområde bliver begrænset ved en kgl. anordning, og et sådant skridt vil fortrinsvis gavne Namibia. Derfor overvejer regeringen snarest at udarbejde en kgl. anordning, som undtager Walvis Bay fra sanktionslovgivningens gyldighedsområde.

Som det er fremgået af denne lange beskrivelse af situationen i Sydafrika, kan regeringen altså ikke anbefale det forslag, CD har fremsat, men jeg ser frem til en fornuftig dialog i Folketinget om disse spørgsmål.

Der må ikke herske tvivl om, at regeringen foreløbig er indstillet på at opretholde presset på den sydafrikanske regering i form af de økonomiske sanktioner, men vi vil samtidig i den løbende dialog med de andre EF-lande og de nordiske lande være meget opmærksomme på,

hvornår det vil være rigtigt med lempelser, som kan give den sydafrikanske regering et positivt incitament til at fortsætte ad den reformvej, den er slået ind på.

Kelm-Hansen (S):

Da CD hele tiden har været modstander af sanktionslovgivningen, er der ikke noget nyt eller for den sags skyld særlig interessant i, at man nu har fremsat et forslag om at afvikle sanktionerne. Jeg kan derfor erklære mig godt tilfreds med, at udenrigsministeren i sit svar har understreget, at regeringen ikke finder tiden inde til at følge med CD.

På den anden side må jeg erkende, at jeg var lidt betænkelig, da jeg lyttede til ministeren, fordi jeg syntes, at der var for mange bløde formuleringer i ministerens afvisning. Jeg foretrækker langt de klare meldinger, som ministeren var med til at udsende i september måned, da de nordiske ministre mødtes og bl.a. udsendte en udtalelse om apartheidsystemet, hvor man konstaterede, at grundpillerne for dette system fortsat består i Sydafrika, og at man derfor skal opretholde presset mod den sydafrikanske regering, indtil der foreligger klart bevis for dybtgående og uigenkaldelige ændringer i Sydafrika. Her lagde jeg mærke til, at det havde ministeren blødgjort derhen, at man talte om »tegn til«, og tegn til ændringer er langt fra det samme som bevis for uigenkaldelige ændringer.

Derfor mener jeg bestemt ikke – det gælder også en række af de lettelser, som ministeren angav her til overvejelse – at tiden er inde. På de afgørende områder er der endnu ikke sket noget i Sydafrika. Reelle forhandlinger om overgang til en ny forfatningsmæssig struktur er ikke startet. Der er ikke tegn på, at man får den grundlovgivende forsamling baseret på én mand én stemme, som er det uigenkaldelige bevis for, at man nu er på det rigtige spor. Der er ikke sket noget afgørende med hensyn til løsladelse af politiske fanger. Det er relativt få, mellem 100 og 200, der er løsladt, og der sidder adskillige tusinde politiske fanger spærret inde stadig væk. Internal Security Act er stadig væk i kraft, og hver måned kan man i Gazette læse om, at der sker udvidelse af, hvad der betegnes som Group Area, sådan at apartheidpolitikken fortsætter.